

Іван Костяшкін, Богдан Деревянко, Василь Грудницький, Тетяна Шлапко

Економіко-правові механізми ефективного використання земельних ресурсів в умовах сталого розвитку в Україні

Сталий розвиток суспільства цілком очевидно пов'язаний з питанням раціонального використання земельних ресурсів, які є місцем і умовами діяльності людини, засобом виробництва, що забезпечує абсолютну цінність, та унікальним природним ресурсом. Україна володіє 9% світового чорнозему. Це вимагає розробки відповідних економіко-правових схем його ефективного використання для гарантування продовольчої безпеки всередині країни та у всьому світі, підвищення експортного потенціалу України за рахунок відновлення якості ґрунтів, та визначає обсяг такої діяльності. Земельна реформа в Україні як складова економічних реформ призвела до значного погіршення сільськогосподарських угідь, втрати гумусу, деградації ґрунтів, а також інших негативних наслідків, що ставлять під загрозу економічну безпеку країни та породжують соціально-економічну та демографічну кризу, особливо в сільській місцевості. Тому мета статті – визначити пріоритети та запропонувати використання договірних принципів у сфері раціонального соціально-економічного землекористування. Для цього застосовано інтегрований підхід до аналізу питання раціонального землекористування. Використано широкий спектр методологічних засобів, зокрема діалектичний метод, формальний логічний метод, логічний правовий метод, а також аналіз, синтез і порівняння. Запропоновано положення, які визначають економіко-правовий механізм землекористування і яких слід дотримуватись у процесі сталого розвитку: задоволення потреб землевласників та інших осіб, врахування ключових потреб – екологічна та продовольча безпека, збільшення площі земель, що не входять до господарського обігу, вжиття заходів зі збереження та відновлення земель сільськогосподарського призначення, зокрема відповідність вимогам сівозміни, та, у деяких випадках, їх охорони; впровадження контрактних відносин у галузі землекористування.

Ключові слова: сталий розвиток, ефективне використання земель, земельна власність, передбачене угодою землекористування, земельна реформа.

Класифікація JEL: K25, O13, Q15.

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International license, що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.

Іван Костяшкін, Богдан Деревянко, Василий Грудницкий, Татьяна Шлапко

Економико-правовые механизмы эффективного использования земельных ресурсов в условиях устойчивого развития в Украине

Устойчивое развитие общества вполне очевидно связано с вопросом рационального использования земельных ресурсов, которые являются местом и условиями деятельности человека, средством производства, обеспечивающим абсолютную ценность, и уникальным природным ресурсом. Украина имеет в своем распоряжении 9% мирового чернозема. Это требует разработки соответственных экономико-правовых схем его эффективного использования для обеспечения продовольственной безопасности в стране и в целом мире, повышения экспортного потенциала Украины за счет возобновления качества почв, и определяет объем такой деятельности. Земельная реформа в Украине как составляющая экономических реформ привела к существенному ухудшению состояния сельскохозяйственных угодий, потери гумуса, деградации почв, а также другим негативным последствиям, ставящим под угрозу экономическую безопасность страны и способствующим возникновению социально-экономического и демографического кризиса, особенно в сельских регионах. Поэтому цель статьи – определить приоритеты и предложить использование договорных принципов в области рационального социально-экономического землепользования. Для этого применен интегрированный подход к анализу вопроса рационального землепользования. Использован широкий спектр методологических средств, в частности диалектический метод, формальный логический метод, логический правовой метод, а также анализ, синтез и сравнение. Предложены положения, которые определяют экономико-правовой механизм землепользования и которым нужно следовать в процессе устойчивого развития: удовлетворение требований землевладельцев и других лиц, принятие во внимание ключевых потребностей – экологическая и продовольственная безопасность, увеличение площади земель, не включенных в хозяйственный оборот, принятие мер по сохранению и восстановлению земель сельскохозяйственного назначения, в частности соблюдение требований севооборота, и, в некоторых случаях, их охране; внедрение контрактных отношений в сфере землепользования.

Ключевые слова: устойчивое развитие, эффективное использование земель, земельная собственность, предусмотренное договором землепользование, земельная реформа.

Классификация JEL: K25, O13, Q15.

Статья находится в открытом доступе и может распространяться на условиях лицензии Creative Commons Attribution 4.0 International license, что позволяет повторное использование, распространение и воспроизведение на любом носителе при условии наличия соответственной ссылки на оригинальную версию статьи.